

«Det er artigere å synge til sangkort enn Youtube»

Hvordan er barnehagelæreres forhold til musikkarbeid i barnehagen ved bruk av streamet musikk kontra å synge og spille med barn?

Av

Rebekka Millerjord

[Kandidatnummer 3019]

BACHELOROPPGAVE

[BHBAC3910]

TRONDHEIM, MAI 2020

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innhold

1 Innledning.....	3
2 Teori	4
2.1 Barns medvirkning	4
2.2 Digitale verktøy/strømmetjenester:	5
2.3 Barns musikalske uttrykk	6
2.3.1 Spontane musikalske uttrykk.....	6
2.3.2 Bruk av instrumenter	7
2.4 Identitet og følelser.....	8
2.5 Musikk som kommunikasjon	9
3 Metode.....	10
3.1 Valg av metode.....	10
3.2 Utvalg av informanter/adgang til felten	10
3.3 Beskrivelse av gjennomføring	11
3.4 Analysearbeid.....	12
3.5 Metodekritikk	12
3.6 Etske retningslinjer.....	13
4 Funn & drøfting.....	14
4.1 Informantenes bruk av musikk i barnehagen.....	14
4.2 Medvirkning	15
4.3 Musikk som kommunikasjon	16
4.3.1. Sang.....	16
4.3.2. Instrumenter.....	19
4.4 Digitale verktøy/Strømmetjenester.....	22
4.4.1. Styrken ved å benytte seg av streamet musikk	22
4.4.2 Dans og bevegelse via digitale verktøy	23
4.4.3. Lytting	25
5. Oppsummering og avslutning	26
6. Litteratur	27
7. Vedlegg.....	29
7.1 Intervjuguide	29
7.2 Informasjon og samtykkeskjema.....	30

1 Innledning

1.1 Bakgrunn for valg av tema og aktualitet

I løpet av mine tre studieår og tre praksisperioder, pluss vikarjobb i barnehage har jeg fått ulike erfaringer med bruken av musikk i barnehagen. Jeg synes det har vært interessant å sett hvordan de ulike barnehagene jobber med musikk. Det har vært varierende, men når jeg har samtalt med forskjellige folk som jobber i barnehager om musikk har jeg fått et inntrykk av at de fleste ser at de gjerne skulle hatt mer fokus på det. Med dette inntrykket ønsket jeg å få et større innblikk i musikkarbeidet i tre utvalgte barnehager.

Musikken har vært viktig for meg hele livet. Jeg kommer fra en familie der vi er glad i å spille og synge, og også å høre på musikk. Selv bruker jeg Spotify daglig, og Youtube blir også ofte brukt. Musikken er lett tilgjengelig i dag. Jeg har også selv vært veldig glad i at folk spiller instrument og synger for meg, samtidig som jeg liker å gjøre det selv. Jeg har hatt mange positive opplevelser rundt det å gjøre det selv. Det jeg har nevnt, er noen av grunnene til at jeg velger å skrive om temaet musikk, og da spesifikt digital og streamet musikk kontra å spille og synge med barn.

Aktualiteten i dagens samfunn i forhold til musikkarbeid i barnehagen er stor, da dette ser ut til å spille en viktig rolle i våre liv. Både streamet musikk og den levende musikken vi lager selv. Under fagområdet kunst, kultur og kreativitet i rammeplanen (2017) kommer det fram at barnehagen skal jobbe med musikk. Personalet skal «motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet, og gi dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer» (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 51). Dette kan barnehagepersonalet oppnå ved å både benytte seg av streamet musikk, og å spille og synge selv.

1.2 Oppgavestruktur

Jeg vil nå beskrive hvordan oppgaven min er bygd opp. Første kapittel er innledning. I kapittel 2 vil jeg ta for meg teori som er relevant for oppgaven. Kapittel 3 handler om metode, hvilken metode jeg har benyttet meg av og hvordan gjennomføringene foregikk. I det fjerde kapittelet legger jeg fram mine funn og drøfter de, i lys av teorien jeg har brukt i kapittel 2. Her vil jeg også besvare min problemstilling. Siste kapittelet er oppsummering og avslutning, der jeg vil diskutere hvor vidt jeg har besvart min problemstilling: «hvordan er barnehagelæreres forhold til musikkarbeid i barnehagen ved bruk av streamet musikk kontra å synge og spille med barn». Helt til slutt kommer litteraturliste og vedlegg.

2 Teori

I dette kapittelet vil jeg ta for meg, og gjøre rede for teori som er relevant for min oppgave og problemstilling. Jeg vil først skrive om barns medvirkning, digitale verktøy / strømmetjenester, og barns musikalske uttrykk.

2.1 Barns medvirkning

Rammeplanen sier under fagområdet nærmiljø og samfunn at «barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn» og at barnehagen skal bidra til at barna «oppmuntres til å medvirke i egen hverdag og utvikler tillit til deltakelse i samfunnet», og at personalet skal «sørge for at barna erfarer at deres valg og handlinger kan påvirke situasjonen både for dem selv og for andre (Utdanningsdirektoratet, 2017, s.56-57).

Barnehagelovens §3. handler om barns rett til medvirkning. Den sier «Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet» (2017). Dette handler om alt barnehagens virksomhet foretar seg, også musikk.

I temaheftet om medvirkning skriver Bae at «medvirkning basert på et syn på barn som deltagende subjekter, innebærer altså at voksne må kunne lytte slik at alle barn kjenner at deres erfaring gjelder» (s.13). Det å møte barn som subjekt innebærer å anerkjenne individets rettigheter i forhold til egen opplevelsesverden (Bae, 2004) (Tholin, 2018, s.77). Det handler om at vi tar barna og deres rettigheter på alvor, og at hvert barn møtes som et selvstendig individ med egne tanker og følelser.

Medvirkning handler altså om at vi må la barna få mulighet til å ytre sine meninger, tilpasset barnets alder og forutsetninger. De eldste barna i barnehagen vil i større grad klare å uttrykke seg verbalt, og å si hva de mener enn de yngste barna. Det er derfor viktig at vi ser etter og fanger opp på hvilken måte de yngste uttrykker hva de ønsker. Vi må lære barna å kjenne, og deretter bli gode på å lese hvert enkelt barns kroppsspråk. Hvis vi som voksne i barnehagen klarer å fange opp de ulike signalene barna sender, uten at de sier det verbalt, kan vi dra det med oss inn i for eksempel en samlingsstund og i spontane musikalske møter med barnet. Har du lagt merke til at et barn hele dagen, og kanskje flere dager har gått og sunget på en sang, kan det være en fin måte å la barnet medvirke på ved at du trekker den sangen inn i samlingsstunden. Vi må gi barna tid og rom for å si hva de mener, og samtidig være lyttende

og observante. De minste barna vil kanskje si et ord i en sang for å få fram at de ønsker å synge eller høre den sangen. Dette fordrer at vi kjenner barna godt nok til å skjønne hva de vil. Slik Larsen og Slåtten sier må vi ha en forståelse av hvordan små barn kan uttrykke seg fritt ut fra barnets egne forutsetninger. Her nevnes også leken. Den peker seg ut som en naturlig uttrykksmåte og vil være et sentralt sted å realisere medvirkning (2015, s.275).

Ved å observere barns lek kan vi som barnehagelærere hjelpe slik at alle barn får medvirke. Da tenker jeg ikke på å avbryte leken slik at alle får bestemme noe, men at man er en observant voksenperson som kan dra nytte av barnas innspill i leken, og deretter nyttiggjøre oss dette i andre aktiviteter. Barna uttrykker seg gjennom leken, og vi kan se hva den enkelte er opptatt av. Her handler det om å forsterke barns estetiske uttrykk og gi anerkjennelse. Barn tar initiativ, og det er vår oppgave å være observante nok til å oppfatte disse. Torgersen skriver om et intervju han gjennomførte i en barnehage, der de snakket om musikk. På et spørsmål om de kan se barns bruk av ulike medier gjenspeile seg i barnas interesser og ønsker i musikkaktivitetene, svarer de at de har fanget opp dette og tatt i bruk sanger ut ifra barnas uttrykk. «I stedet for å undertrykke eller ignorere disse uttrykkene hos barna fanger personalet dem opp og integrerer dem i musikkarbeidet i barnehagen. Barnehagen er dermed lydhør overfor impulser fra det globale, medialiserte verdensbildet som barn og voksne lever i» (Torgersen, 2019, s.117).

Slik også rammeplanen sier: «Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov» (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 27).

2.2 Digitale verktøy/strømmetjenester:

Med digitale verktøy og strømmetjenester tenker jeg her på noen av de verktøyene man kan bruke i forhold til musikk som for eksempel Youtube og Spotify. Disse to vil særlig gå igjen i oppgaven, da det var dette jeg spesifikt rettet mine spørsmål mot i intervjuene. «Når lyden/musikken er digital, betyr det at den er lagret og gjengitt ved hjelp av atskilte symboler og tall. Den er digitalisert» (Torgersen, 2012, s. 36). Det handler altså her om ferdig innspilt musikk.

Det har vært, og er enda, en stadig utvikling i forhold til digitale verktøy, også i barnehagen. Da jeg gikk i barnehagen hadde vi ikke så mye digitale verktøy. Jeg kan minnes at vi hadde en liten tv-skjerm som vi så julekalender via en dvd-cd på. Kan ikke huske at den ble brukt mer

enn det. Også hadde vi en cd-spiller. Nå er alt mer tilgjengelig, og det er ganske vanlig at barnehagene har både smartboard og prosjektor.

Musikk er noe personlig for mange. Som Torgersen (2019) nevner har musikk blitt en privat aktivitet ved at mange lytter til musikk via telefonen og høretelefoner. Vi har med oss musikken overalt og vi omgår den over alt. På radio, tv, kjøpesentre, på bussen, trikken osv. Tilgjengeligheten har gjort at vi kan søke opp og finne frem til ulik musikk når som helst.

Ifølge Torgersen var musikken mer en samværsform, før lyden ble festet til ulike medier, for eksempel cd-er, og digitale medier. «Musikk var en del av en fellesskapskultur der skillet mellom publikum og utøvere kunne være nærmest fraværende, og musikken som aktivitet var det sentrale» (2019, s. 110-111). Dette vil jeg komme tilbake til i drøftingsdelen.

2.3 Barns musikalske uttrykk

Barn uttrykker seg på mange forskjellige måter, også gjennom musikk. Barna uttrykker seg gjennom kroppen og bruker sansene i møte med kunst (Waterhouse, 2019, s. 153). Barna møter hverandre kroppslig i barnehagen. I forhold til barns kroppslige uttrykk, både når det gjelder i musikk og ellers, er det viktig at vi møter og anerkjenner deres uttrykk. «Ved å observere barns musikalske uttrykk kan en få kunnskap om hvordan barn anvender uttrykkene» (Sæther, 2012, s. 79). Som Waterhouse sier må vi være i dialog med barns kroppslige uttrykk, og møte det med egen kroppslig respons for å få en felles kunstopplevelse (2019, s. 153-154). Jeg velger nå å dele inn kapittelet i underpunkter, som jeg mener får fram barns musikalske uttrykk på en god måte.

2.3.1 Spontane musikalske uttrykk

Spontansang er ifølge Torgersen musikk som aktivitet igangsatt av barn (2019, s. 111). I en barnehagehverdag kan vi finne mye spontansang fra barn. Det har jeg selv erfart, både ute og inne. En typisk plass som blir trukket fram når det er snakk om barns spontansang er på huskene. Jeg har også erfart barns spontansang i sandkassen, i tegnesituasjoner, i garderoben, rollelek osv. Mitt inntrykk er at barn bruker spontansang mest i lek, og når de er muntre. Spontansang skjer overalt i barnas lek. Den er regnet som en viktig del av barns egen musikkultur, og grunnlaget for improvisasjonen i spontansang vært basert på de tradisjonelle barnesangene» (Torgersen, 2019, s. 119).

Ifølge Bjørkvold er barnekulturens musikkutfoldelse nært begrepet lek (Sæther, 2012, s. 104). Barn uttrykker seg gjennom leken. Öhman hevder at leken er en måte å realisere seg selv på. Barna uttrykker hvordan de ser på verden her og nå, og de leker det de har erfaring og

interesse i (2012, s. 100). For å knytte leken opp mot musikalske uttrykk ser vi at barn kan imitere eller gjenskape de inntrykkene de har fått gjennom musikken. Som nevnt tidligere blir spontansang ofte brukt i lek. Det er heller ikke uvanlig at barn går inn i rollelek der de leker det de har sett for eksempel i en film. Der de også synger sanger fra den filmen og lever seg inn i de ulike rollene. Det nevnes flere former for spontansang, blant annet flytende sang og ferdigsanger. Begrepet flytende sang brukes om den tidligste sangformen. «Flytende sang kan bestå av toner som sklir gradvis oppover eller nedover, gurgling eller korte intervaller som uttrykkes organisk» (Sæther, 2012, s. 105). Ferdigsang handler om at barna tar i bruk sanger som allerede finnes og bruker dem fritt. «(...) ferdigsangen blir nå utgangspunkt for improvisasjoner og spontane uttrykk i leken» (Sæther, 2012, s. 106). Ifølge Sæther utgjør spontansangen en viktig del av barnekulturen (2012, s. 110). Barnekultur kan deles i tre og forstås som kultur for, av og med barn. «Barnehagelærere må kunne identifisere, gjenkjenne, legge til rette for og reflektere over barnekulturelle uttrykk, slik de kommer til syne i barnehagen» (Jæger, Hopperstad & Torgersen, 2019, s. 12).

Et annet område der barns musikalske uttrykk kommer til syne er i dans. «Dansen er en uttrykksform for hva vi hører og opplever i musikken» (Andersen, 2012, s.95). Dans er knyttet opp mot mestring og god selvfølelse. Ifølge Andersen er det når barna opplever mestring at de synes det er gøy å danse og bevege seg (2012, s. 98). Waterhouse nevner Vestad (2012) som skriver om «knedans». Her forbindes ordet «knedans» med barns kroppslige uttrykk for engasjement og innlevelse i musikken. Musikk beveger oss. Det er fengende, og vi får lyst til å bevege på kroppene våre. De yngste barnas «knedans» er deres måte å uttrykke seg gjennom musikken (2019, s. 155). Vi må tillate oss å møte musikken med kroppen, også i voksen alder.

2.3.2 Bruk av instrumenter

«Barn viser stor interesse for å utforske musikkinstrumenter, og denne interessen bør vi stimulere» (Ramfjord, 2005, s. 50). Angelo mener at barnehagene trenger noen tradisjonelle musikkinstrument. For eksempel store trommer som de minste kan sitte og spille på, xylofon, klangstaver. Og at man etter hvert kan gå til innkjøp av noen som er mer finmotorisk krevende, for de eldste barna (2012, s. 158).

Kulset hevder at mange sidestiller det å være musikalsk med det å kunne spille et instrument (2018, s. 29). Hun nevner også Hiromichi Mito som peker på en positiv effekt på vår musikalske utvikling, hvis vi jevnlig i hverdagen blir gitt mulighet til å musisere (2018, s. 29-

30). Vi må legge til rette for at barna får mulighet til dette. I drøftingsdelen viser jeg til en praksisfortelling der barna improviserer med leker for å spille musikk.

Ifølge Stehouwer bør vi vurdere klangmulighetene og barnas alder i valg av instrumenter, når vi ønsker å bruke rytmeinstrumenter (1998, s. 31). Vi kan for eksempel velge mindre instrumenter til de yngste (Angelo, 2012, s. 144). «Bruk av kroppens instrumenter, som klapp, knips og stamp, gir nye opplevelser og utvikler barnets oppmerksomhet og konsentrasjon om musikken, samtidig med at kroppsbevisstheten øker» (Stehouwer, 1998, s. 31).

Christopher Small vil med ordet «musicking» uttrykke at musikk ikke er en ting eller ett substantiv, men noe vi gjør- sammen (Kulset, 2018, s. 43). «Felleskapsmusisering kan fremme menneskelig vekst og styrke selvbildet gjennom å støtte opp om deltakernes identitetsdannelse, deres selvstyrte handlingsmuligheter og ferdigheter» (Kulset, 2018, s. 93). Videre hevder Kulset at det å delta i fellesskapsmusiseringsaktiviteter ofte blir ansett som like viktig som det musikalske resultatet i seg selv» (s.93). Det blir derfor viktig at vi gir alle barn mulighet til å delta i musikkaktiviteter, og at vi anerkjenner deres uttrykk.

2.4 Identitet og følelser

Musikk handler også om identitet. De fleste av oss blir nok rørt og stolt for eksempel når nasjonalsangen spilles når en nordmann har tatt OL-medalje. Noen barnehager har også egne sanger, som sier noe om hvem de er. Jeg vet at for eksempel FUS-kjeden har sin egen sang. Noen barnehager bruker også en fast sang for å markere ryddetid. «Og både Vist (2012) og Vestad (2012) fremhever musikkens affektive virkning på vårt følelsesliv. Dette er både en relasjonell kvalitet og en kunstnerisk kvalitet om man definerer kunst som hendelse» (Waterhouse, 2019, s. 155). Vi må kunne vise at musikken påvirker våre følelsesliv. Vi kan også uttrykke oss gjennom musikken, slik som barna. Ved for eksempel å smile og le når du hører en sang som gjør deg glad. «Barn bruker ord, lyd og bevegelser og skaper symbolsk handling i et forsøk på å gjenskape og formgi tanker og følelser» (Hernes, Os & Selmer-Olsen, 2019, s. 26). Og ifølge Hernes, Os & Selmer-Olsen er små barn tidlig i stand til å gjenkjenne og uttrykke en rekke følelser (2019, s. 84).

Rammeplanen for barnehagen sier ikke noe spesifikt om hvordan vi skal jobbe med musikk i barnehagen. Her faller det inn under fagområdet «kunst, kultur og kreativitet», der det blant annet står at «opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid» (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 50). Dette

setter krav til oss som pedagoger i en barnehage om at vi må være kreative i form av hvordan vi legger til rette for at barna skal få både høre musikk og lage musikk selv.

2.5 Musikk som kommunikasjon

God kommunikasjon mellom voksne og barn, handler om, ifølge Hernes, Os og Selmer-Olsen om den voksnes sensitivitet og responsivitet (2019, s. 41). Bjørkvold sier «Syng med ditt nyfødte barn- også om du er en brummer», og mener det er viktig at barnet får tilgang til den helt spesielle følsomheten og kommunikasjonskraften i mors og fars sang. Han hevder også at mammas stemme er livsviktig for barnets første kommunikasjonsutvikling (2011, s. 34).

«Musikalsk kommunikasjon, som innebærer å overføre budskap fra en person til en annen og å skape en opplevelse av fellesskap, blir en viktig brikke i den første identitetsdannelsen. Kommunikasjonen er viktig fordi den utgjør grunnlaget for mellommenneskelig forståelse» (Ruud, 2013, s. 86-87). Ifølge Small er vi avhengig av å kommunisere og å forstå andres kommunikasjon om hvem de er (Kulset, 2018, s. 44).

Ifølge Sæther brukes det ikke så mye talespråk i den første kommunikasjonen. Det er den musikalske dimensjonen i språket som utgjør det vesentlige. Og i barnehagen kan musikalske dialoger med de yngste stimulere til kommunikasjon og språkutvikling (2012, s. 121). En typisk plass vi kommuniserer musisk med de yngste er gjerne på stellebordet. «Musikalske dialoger er et eksempel på hvordan en kan arbeide med å stimulere barnets kommunikasjonsevne og grunnleggende læring» («2012, s. 121).

3 Metode

Bergsland og Jæger skriver om metode som framgangsmåter eller «teknikker» for å gi svar på ulike typer forskningsspørsmål, der målet er å få fram informasjon om den «sosiale virkelighet», og kunnskap om hvordan denne informasjonen kan analyseres (2018, s. 66). «Det finnes flere former for metode, men i all hovedsak kan vi si at det er to hovedtyper; kvalitativ og kvantitativ metode». Forskjellen på disse er hva som vektlegges. Kvalitative metoder går mer i dybden og vektlegger betydning, mens kvantitative metoder vektlegger utbredelse og antall (Bergsland og Jæger, s.66).

3.1 Valg av metode

I forhold til min oppgave har jeg kommet fram til at jeg benytter meg av en kvalitativ metode med intervju som innsamlingsmetode, da jeg ikke er opptatt av utbredelse og antall- som kvantitativ metode vektlegger. «(...) eller at kvalitativ forskning søker forståelse, mens kvantitativ søker forklaring» (Tjora, 2020, s. 28). Jeg søker informantenes meninger og holdninger til de tema jeg har lyst å belyse, det handler ikke om at informantene skal gi meg en forklaring på hva de gjør og hvorfor. «Ideelt sett er det problemstillingen som styrer dette valget, men valg av metode kan også medvirke til valg av tema og problemstilling» (Bergsland & Jæger, 2018, s. 66). Jeg hadde på forhånd bestemt meg for intervju som metode, og tema og problemstilling kom deretter.

3.2 Utvalg av informanter/adgang til felten

For å finne informanter til min bacheloroppgave tok jeg kontakt med tre styrere jeg kjenner, på mail. Jeg spurte om de kunne videreformidle til sine pedagogiske ledere at jeg søkte personer til intervju. Deretter var det en pedagogisk leder fra hver barnehage som tok kontakt og ønsket å stille til intervju. Ved at jeg la opp til at de som var interessert til å stille kunne ta kontakt, fikk jeg informanter som var interessert i området og er engasjerte i temaet. Jeg fant det naturlig å kontakte barnehager jeg kjente til fra før. Jeg ønsket å intervju pedagogiske ledere i barnehager jeg kjente til, for å kunne knytte det de sa opp mot egne erfaringer jeg har gjort meg i de ulike barnehagene. Jeg visste for eksempel om de hadde instrumenter i barnehagen eller ikke men valgte å spørre om det for å få en bedre helhet i oppgaven, og jeg fikk høre deres refleksjoner. Mine informanter har svart ut ifra hvordan de selv oppfatter seg selv og omgivelsene rundt seg i barnehagen når det kommer til musikk og bruken av den. Intervjuformen er spesielt egnet når man ønsker å undersøke hvordan mennesker forstår sin egen verden (Bergsland og Jæger, 2018, s. 71).

3.3 Beskrivelse av gjennomføring

Med utgangspunkt i tema og problemstilling lagde jeg en intervjuguide som ble sendt til informantene på forhånd, der jeg hadde utarbeidet noen spørsmål som skulle gi meg svar på problemstillingen min. «En intervjuguide inneholder emnene som skal tas opp i intervjuet, samt hvilken rekkefølge de skal ha» (Bergsland & Jæger, 2018, s. 71). Jeg gjennomførte to intervju over telefon og et over mail, grunnet samfunnets situasjon med covid-19. I gjennomføringen av mine intervjuer holdt jeg meg til rekkefølgen spørsmålene var satt opp i, samt at jeg hadde noen oppfølgingsspørsmål der jeg ba informantene utdype eller fortelle mer. «Den vanligste formen for intervjuer innen kvalitativ metode er semistrukturert eller delvis strukturert. Denne typen intervju kan best beskrives som en samtale mellom forskeren og informanten, men der gangen i samtalen er styrt av forskeren» (s. 71). Jeg benytter meg her altså av det som kalles semistrukturert intervju.

Under intervjuene valgte jeg å ta notater underveis, da jeg ikke hadde skaffet lydopptaker eller sekretær. Det gikk overaskende fint. Jeg gjorde informantene oppmerksom på at jeg kom til å ta notater underveis. Under en slik gjennomføring er det nok en fordel å kunne skrive raskt, samt lytte aktivt til det informantene sier. Aktiv lytting som er intervjuerens evne til å lytte på en aktiv måte til det intervjupersonen sier- er også av stor betydning for intervjuets kvalitet (Bergsland & Jæger, 2018, s. 72).

Slik Kvale og Brinkmann skriver er forskningsintervjuet en interpersonlig situasjon, en samtale mellom to parter om et emne av felles interesse (2009, s. 2). Som nevnt tidligere la jeg opp til at de som var interessert til å være med på et intervju kunne ta kontakt, slik at jeg fikk informanter med interesse i temaet.

Jeg gjennomførte dybdeintervjuer, og slik Tjora skriver er målet med disse i hovedsak å skape en situasjon for en relativt fri samtale rundt noen spesifikke temaer som forskeren har bestemt på forhånd (Tjora, 2020, s.113). Der strukturen i intervjuene er oppvarmingsspørsmål, refleksjonsspørsmål og til slutt avrundingspørsmål (Tjora, 2020, s. 145-146). Og som hovedregel brukes der man vil studere meninger, holdninger og erfaringer (Tjora, 2020, s. 114)

«En viktig forutsetning for å lykkes med dybdeintervjuer er at man greier å skape en avslappet stemning hvor informanten føler at det er greit å snakke åpent selv om veldig personlige erfaringer, hvor det er lov å tenke høyt, og hvor digresjoner er tillatt» (Tjora, 2020, s.118).

Dette klarer jeg å oppnå med at vi småsnakker litt i starten. Siden jeg kjenner til informantene

ble det veldig naturlig at vi i starten snakket løst om forskjellige ting, før vi gikk over på selve intervjuet. Det hadde nok vært unaturlig uavhengig om jeg kjente informantene eller ikke og skulle starte rett på med spørsmålene. Det handler om, som Tjora sier ovenfor, å skape en avslappet stemning.

«Når det gjelder gjennomføring av dybdeintervjuer, er det definitivt en fordel å kunne skape et godt møte mellom intervjuer og deltaker ansikt til ansikt, som en generell regel. Vi tyr til telefonintervjuet først og fremst i de situasjonene hvor det ikke er praktisk eller økonomisk mulig å kunne møte informantene» (Tjora, 2020, s. 171). I mitt tilfelle, som nevnt tidligere, var det ikke mulig å møte informantene grunnet samfunnets situasjon med pandemi. Bortsett fra at jeg ikke får sittet i samme rom som informantene, og lest deres kroppsspråk og mimikk, syns jeg at det å intervjuer over telefon fungerte veldig bra.

3.4 Analysearbeid

Slik Bergsland & Jæger skriver handler analysen om å redusere datamengden, skape orden, struktur og mening. «Den vanligste prosedyren er å omgjøre det innsamlede datamaterialet til skriftlig tekst» (Bergsland og Jæger, 2018, s. 81). Jeg gjorde, som nevnt tidligere, notater underveis i intervjuet. Jeg skrev ned alt informantene sa på pc. I etterkant av intervjuene skrev jeg om dette til en helhetlig tekst, rettet opp i skrivefeil, og kopierte det ut for lettere å kunne sortere og holde oversikt. Deretter markerte jeg det av datamaterialet jeg anså som relevant for min forskning/som svar på min problemstilling. «Strukturering og klargjøring gjøres ved å fjerne overflødig materiale som ikke har noen betydning for forståelsen og/eller formålet med problemstillingen» (Bergsland & Jæger, 2018, s. 81-82).

3.5 Metodekritikk

Ingen metoder er feilfri, og det er viktig å være kritisk og reflektere over egen metode og egne innsamlingsstrategier (Bergsland & Jæger, 2018, s.80). Planen var i utgangspunktet at jeg i tillegg til intervju skulle ut å observere i barnehagene, men slik ble det ikke. Jeg tror nok dette kunne vært med å styrke min forskning, ved at jeg selv fikk mer erfaring fra de ulike barnehagene, og så kunne knyttet det opp til det informantene svarte i intervjuet.

Reliabilitet knyttes til spørsmålet om troverdighet. Validitet handler om hvor godt eller relevant dataene representerer fenomenet som skal undersøkes, og i hvilken grad resultatene er gyldige for det utvalget og det fenomenet som er undersøkt. Nærheten man har til feltet, bidrar til å sikre validitet, i og med at man kan hindre misforståelser og sikre at data man

samler inn, er relevant for de spørsmålene man vil ha svar på (Larsen, 2007, s.26).

Generalisering handler om overførbarhet (Bergsland & Jæger, 2018, s. 80).

3.6 Etske retningslinjer

Mye av etikken i forbindelse med intervjuer er knyttet til presentasjon av data, for eksempel når det gjelder anonymisering og transparens. Men forskningsetikk er også relatert til selve gjennomføringen av intervjuer (Tjora, 2020, s.175).

Informantene mine har fått tildelt fiktive navn i oppgaven, for å anonymisere de slik at mine data ikke er gjenkjennelig. Dette handler, som Bergsland og Jæger skriver, om konfidensialitet, som går ut på at man ikke offentliggjør personlige data som kan avsløre deltakernes identitet (2018, s. 85). Som nevnt tidligere jobber alle som pedagogiske ledere, og heter fra nå Mari, Lena og Elise. Jeg informerte informantene mine, før intervjuet startet, om samtykkeskjema slik at de var klar over hvilke rettigheter de som informanter har.

4 Funn & drøfting

Med utgangspunkt i mine funn vil jeg nå drøfte dette opp mot teorien i kapittel to, og ved dette besvare min problemstilling «Hvordan er barnehagelæreres forhold til musikkarbeid i barnehagen ved bruk av streamet musikk kontra og synge og spille med barn». Jeg velger å slå sammen dette til et kapittel for å få en bedre oversikt og helhet i oppgaven. Av datamaterialet jeg har samlet inn velger jeg å trekke ut noe av det informantene har til felles, og noen ulikheter. Jeg har delt inn kapittelet i 4 deler for å skape en mer ryddig struktur. Jeg vil her nevne at alle informantene mine jobber som pedagogiske ledere i tre forskjellige barnehager. To av de på «småbarn», og en på «storbarn».

4.1 Informantenes bruk av musikk i barnehagen

Jeg var nysgjerrig og interessert i å høre hvordan informantene selv satt ord på sin praksis når det kom til musikk, og jeg ønsket å få i gang en refleksjon rundt det. Av egen erfaring vet jeg at musikkarbeidet varierer i de ulike barnehagene. Mitt første refleksjonsspørsmål var dermed «hvordan bruker du musikk i barnehagen», og jeg fikk disse svarene:

Lena: bruker rytmeinstrumenter, slår på cd og danser, brukes også som avledning eller overgang til noe annet. Ipad knyttet til høyttalere. Jeg synger ofte spontant med ungene uten streamet musikk. Kan ha det både ute og inne.

Elise: Jeg bruker musikk/sang hver dag i barnehagen. Vi synger før måltider for å markere/tydeliggjøre hva som kommer/skal skje. Brukes i samlinger, bruker sanger om tema vi jobber med (dyr, eventyr osv.). Bruker sang og musikk når vi markerer ulike høytider i barnehagen. Vi formidler kultur og tradisjoner gjennom sang og musikk.

Mari: bruker først og fremst sang. Synger mye med barna, har jobbet mye med å innhente nye sanger for barna. Musikk i samlingsstund via Youtube og Spotify, dansing med fokus på at barna får danse og bevege seg. Brukt mye musikk i hvilestunder. Bruker musikk til ulike tema, for eksempel 17.mai og samedagen.

Ut ifra disse svarene kan jeg se at sang er det som blir brukt mest. Torgersen sier «men uansett om det dreier seg om barnesanger eller populærmusikk, så har vi en tendens til å tenke på sangene når vi snakker om musikk. Det henger sammen med at man i vestlig kultur gjerne ser på musikk som underholdning, der musikere/artister presenterer musikk for et mer eller mindre passivt deltakende publikum» (Torgersen, 2019, s. 110). Jeg tror grunnen til at mange bruker sang mest er at de ikke trenger å hente fram noe, du har med deg stemmen din som instrument uansett hvor du går. Det krever ikke så mye av deg annet enn at du åpner munnen

din og lar det komme lyd ut. Du kan synge overalt. Du kan selvfølgelig også spille av musikk fra telefonen, eller spille instrumenter overalt men det krever mer av deg mtp. utstyr. Også tenker jeg det henger sammen med tradisjon og videreformidling av den. Informantene benytter seg også av instrumenter og digitale verktøy, som jeg vil komme tilbake til senere. Under fagområdet kunst, kultur og kreativitet sier rammeplanen at personalet skal «gi barna anledning til å bli kjent med et mangfold av tradisjoner og kunst- og kulturuttrykk fra fortid og nåtid» (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 52). Torgersen skriver om de tradisjonelle barnesangene som har blitt videreført gjennom en muntlig sangtradisjon, og tradisjonelle melodier som til sammen utgjør det mange kaller den «nasjonale sangskatten» (2019, s.109).

4.2 Medvirkning

I kapittel 2 skrev jeg om barns medvirkning. «Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov» (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 27). Et av spørsmålene mine under intervjuet var hvordan barnehagen legger til rette for at barna får bruke instrumenter, og hvordan de får medvirke.

Elise: Barna kan velge sanger, både når vi synger og når vi bruker digitale verktøy.

Lena: kan se på barna at de vil at jeg skal synge, noen har språk og kan si enkelte ord så jeg skjønner de vil at jeg skal synge sangen. Klarer å tolke det, det er viktig.

Mari: ser tegn til at det er mye på våre premisser enda. Barna kan komme og spørre om å få høre en sang i barnehagen, noe de har hørt hjemme- en annen type medvirkning. Når det kommer til bruken av instrumenter er det mest på barnas initiativ.

I teoridelen skrev jeg om at vi må fange opp barns signaler, og at vi kan dra nytte av dette inn i for eksempel samlingsstund. På en slik måte får barna medvirke. Det er forankret i barnehageloven at barn har rett til medvirkning, og at de jevnlig skal få mulighet til aktiv deltakelse (Barnehageloven, 2017, §3). Mari sier: *når barna får være delaktig sier du på en måte til barna at de får være med.* Her blir barna anerkjent og får erfare at deres stemme betyr noe. «Når barnet får mulighet til å være del av noe, (...) vil det oppleve glede og høste erfaringer med inkludering» (Larsen & Slåtten, 2015, s.278). Har du lagt merke til at et barn hele dagen, og kanskje flere dager har gått og sunget på en sang, kan det være en fin måte å la barnet medvirke på ved at du trekker den sangen inn i samlingsstunden. Vi må gi barna tid og rom for å si hva de mener, og samtidig være lyttende og observante. De minste barna vil kanskje si et ord i en sang for å få fram at de ønsker å synge eller høre den sangen, som i

eksempelet fra Lena. Dette fordrer, som sagt tidligere, at vi kjenner barna godt nok til å skjønne hva de vil. Jæger, Hopperstad & Torgersen deler opp begrepet kultur. Det er kultur for, med, og av barn. Kort sagt handler kultur for barn om voksnes kulturformidling, kultur med barn handler om voksne sammen med barn, og kultur av barn handler om barns egen lekekultur (2019, s. 13). Innenfor denne tredelingen av begrepet, tenker jeg at barna kan medvirke under alle delene. Jeg tenker det handler om hvordan voksne legger til rette for det.

Jeg vil fortelle om en hendelse jeg opplevde i en av mine praksisperioder i barnehage. En liten gutt som akkurat hadde fylt to år, lå i vogna si og sang «trondheimsnatt» da jeg gikk ut i vognbua for å hente han inn. Flere ganger i løpet av den dagen kunne jeg høre at han sang den sangen. Vi satt den på over høyttalerne senere på dagen. Da kunne vi se at han uttrykte glede, og vi sang sammen med han. Her ytret ikke barnet verbalt at han ønsket å høre den sangen, men slik jeg tolket det var dette en måte å si til oss at han ville høre den sangen. Her møtte vi barnets uttrykk og lot han medvirke. Jeg tenker her at viktigheten av imøtekommende voksne ble viktig. «Barns relasjoner og samspill med personalet i barnehagen kan sies å stimulere (eller begrense) barns uttrykk og deres ønske om å bidra med synspunkt og tanker» (Franck & Glaser, 2014, s. 312). Vi anerkjente hans uttrykk og viste interesse for hans innspill. Vi benyttet oss altså av det Franck & Glaser kaller romslige samspillsmønstre. Det innebærer at barnehagepersonalet, ved å være oppmerksomt tilstede, respondere og møte barnas uttrykk med interesse, støtter barnas forsøk på å uttrykke seg (s. 313).

4.3 Musikk som kommunikasjon

Slik jeg ser det er musikk og sang en veldig fin måte å kommunisere med barna på, og kanskje spesielt med de yngste. Helt fra barnet er nyfødt er dette en fin måte å kommunisere på. Bjørkvold nevner i sin bok Trevarthen, som fremhever spedbarnet som en likeverdig kommunikasjonspartner med sin mor helt fra fødselen (...) Han påviser at spedbarnet til og med kan ta initiativet og styre i de første «samtalene» mellom mor og barn. Den første kommunikasjonen mellom mor og barn er gjerne lyse toner, på en syngende måte. Det er ikke bare måten den voksne synger eller snakker til de små barna på, men jeg tenker det også handler om ansiktsuttrykk og mimikk. De lærer seg å kommunisere. Det er en første, livsviktig kommunikasjon (Bjørkvold, 2011, s.30-32).

4.3.1. Sang

Jeg vil under dette punktet vise til flere praksisfortellinger. Mine informanter sier de er flittige i bruken av sang, noe jeg tenker er bra. Da er de med på å gi barna rike musikalske opplevelser. Informanten Mari la til helt i slutten av intervjuet, da jeg spurte om det var noe

mer hun hadde lyst å tilføye sa hun «jeg syns folk skal synge så høyt de kan med den stemmen de har. Mange syns det er kleint å ha samling med sang». Slik jeg tolker Kulset er det dette hun kaller for «stemmeskam», flauhet over sin egen stemme. Det fins de som ikke tørr å holde samlingsstunder i barnehagen, fordi de selv mener de ikke kan synge og heller ikke kan gjøre noe med det (Kulset, 2018, s. 89). Ifølge Kulset kan det å frata seg selv muligheten til å synge, rokke ved livskvaliteten og vår egen helse (2018, s. 90).

Slik jeg ser det er det viktig at vi jobber med at barna ikke får følelsen av «stemmeskam» i barnehagen. Her igjen handler det om formidling og hvilket forbilde vi er for barna. Negative musikalske erfaringer i barndommen kan altså holde tilbake musikalske uttrykk og dermed også selve musikkglede i voksen alder (Torgersen, 2012, s. 41-42). Jeg tenker derfor det er viktig at vi ikke lar eventuelle ubehag rundt for eksempel det å synge komme til syne i samspill med barn, da det kan smitte over på dem. Da jeg leste det Torgersen sier her kom jeg på et eksempel fra da jeg jobbet som vikar i barnehage før studiestart. Jeg hadde ikke jobbet så veldig lenge. Dette var på småbarn, og pedagogisk leder skulle holde samlingsstunden. Det var jeg og pedagogisk leder av personalet tilstede. Vi skulle synge noen sanger som barna kjente til godt. Jeg tok plutselig meg selv i å ikke synge sammen med dem, og følte ubehag over dette. Hvorfor sang jeg ikke? Var jeg for opptatt med å høre barna synge, eller følte jeg på det Kulset (2018) kaller «stemmeskam»? Jeg hadde som sagt ikke jobbet der så lenge, og hadde ikke noe teoretisk grunnlag for å begrunne mine handlinger. Men jeg vet i alle fall nå at det er viktig at vi synger sammen med barna. «Musikk begrunnes ofte med sin nytteverdi, for eksempel i forhold til språkstimulering, logisk-matematisk intelligens eller sosialt samspill. (...) I barnehagesammenheng framheves musikkarbeid som nyttig i forhold til å styrke utvikling når det gjelder motorikk, språk, samarbeidsevner, turtaking og annet» (Angelo, 2012, s. 131-132).

Mari nevner et eksempel som noen av femåringene sa til hun: «det er artigere å synge til sangkort enn Youtube». Her tror jeg det handler mye om at de aller fleste barna har tilgang til pc eller Ipad hjemme der de kan sitte å se på Youtube. Mens sangkortene blir noe, jeg vil anta, som kun foregår i barnehagen. «(...) dagens barn er storforbrukere av digitale medier. Barn bruker digitale medier fra de er små, også i barnehagen» (Larsen & Slåtten, 2015, s. 171). Kanskje dette er barnas måte å si ifra, og å medvirke til mer sang i barnehagen. Jeg tror dette med sangkort vekker en interesse og spenning hos barn siden det kanskje ikke er så vanlig og noe som skjer hver dag. Det er gøy å gjøre noe annerledes. Hun sier også at det kan handle om at barna får være delaktige og at de ikke gjør det så ofte. Sangkort er kort de har laget i

barnehagen der tittelen på ulike sanger er skrevet på de forskjellige kortene. De ligger i en eske, og barna får trekke.

Jeg tenker at å synge sammen fører med seg en rekke positive fordeler. Det skaper samhold og tilhørighet, og det skaper glede. Inntrykket jeg har er at barna synger når de er glade. Når vi synger sammen med barna i barnehagen får de oppleve en type levende sang. Elise mener at sang er ett av hennes viktigste verktøy i samspill med barn. Hun sier det er relasjonsbyggende og god læring i sang. Her trekker hun fram språk, rytme, hukommelse, felles fokus og kultur. I forhold til språk sier rammeplanen at «i barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid» (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 47-48). Og som nevnt tidligere begrunnes ofte musikken med sin nytteverdi for eksempel i forhold til språkstimulering (Angelo, 2012, s. 132).

Jeg opplevde mye spontansang i mine praksisperioder. Det startet gjerne med at et barn begynte å synge på en sang, og ble andre barn med. Det ble en morsom stund, der barna uttrykte glede. Jeg erfarte det som Torgersen sier om spontansang, at de sang tradisjonelle barnesanger- men har også erfart at de synger nyere sanger. Dette skaper samhold (2019, s. 119).

Her vil jeg trekke inn et par praksisfortelling som eksempel på nettopp dette:

4 gutter leker på et rom. Jeg sitter i dørråpningen og observerer leken, da et barn kommer bort til meg og sier at hun vil være med. Jeg nikker bekræftende og hun går inn og spør hva de leker. Guttene svarer at de leker kaptein sabeltann. Hun spør hvem hun kan være, og får utdelt sin rolle, og begynner å leke sammen med guttene. De synger kaptein sabeltannsanger, og leker at de er på båten «den sorte dame». Mens de synger bruker de kroppen til å bevege seg i takt med sangen. Her brukte barna en av de tradisjonelle barnesangene, «kaptein sabeltann». «Når barna leker andre rolleleker, inspirert av for eksempel media, kan de ha en tendens til å bli mer gjentakende og stereotype. I disse lekene legges det mest vekt på at man gjør» (Öhman, 2012, s. 134). Det kunne se ut for meg, som at barna var inspirert til leken gjennom media. De har kanskje sett «kaptein sabeltann» på film og hørt musikken. Barna var opptatte av at alle skulle ha hver sin rolle, slik at alle fikk være med. Ved at jeg observerte leken, nikket og bekræftet, bidro jeg kanskje til at barna fikk en opplevelse av at det de gjorde var betydningsfullt (s. 244).

Praksisfortelling fra småbarn:

Vi var ute og gikk/trillet tur. Jeg trillet en vogn med to barn som satt oppi, og to barn som gikk på hver sin side av vogna. Da vi nærmet oss barnehagen begynte det ene barnet som satt i vogna å synge. Jeg kunne høre ut fra melodien at det var «hode, skulder kne og tå», men ordene var ikke forståelig. Det ene barnet som gikk ved siden av fanget opp dette og begynte å synge sammen med henne. Hun som gikk var litt eldre og hadde en del mer ord på plass. Hun begynte også å gjøre bevegelsene til sangen mens hun gikk. Etter de hadde sunget den sangen en stund begynte de på en ny sang, og flere barn ble med i sangen. Dette endte med at vi gikk inn porten til barnehagen syngende, i lystig lag. (7.mai, 2020). Jeg tenker her at barna møtte hverandres uttrykk gjennom sangen, og anerkjente hverandre. Det var morsomt å gå sammen og synge, noe jeg kunne se ut ifra barnas smil og latter. En mulig tanke her er at barnet som gikk ved siden av vogna, og møtte det andre barnets uttrykk, brukte kroppen sin for å møte og skape mening i opplevelsen. Jeg tenker at bevegelsene til sangen var gjenkjennbar, og at hun derfor begynte å utføre disse, med bakgrunn i tidligere erfaringer. «Små barns (toddlers) respons til musikk handler ifølge Holgersen om hvordan de medvirker til å skape mening i aktivitetene» (Sæther, 2012, s. 92).

4.3.2. Instrumenter

I arbeidet med å undersøke barnehagelæreres forhold til musikkarbeid i barnehagen ved bruk av streamet musikk kontra å synge og spille med barna, tenker jeg at personalgruppens ulike forutsetninger kan ha betydning for valg når det gjelder å enten å benytte seg av strømmetjenester som Spotify og Youtube, eller å synge og spille selv. I en personalgruppe vil det alltid være folk med ulik musikalsk bakgrunn og forutsetninger. Det blir derfor viktig at vi bruker hverandre til det positive. Gjennom en slik tilnærming til egne forutsetninger tror jeg den enkelte vil føle seg mer anerkjent, og sett på som en ressurs. Samtidig tror jeg personalet blir mer engasjert om de får bruke sine styrker til det positive. «Ifølge egenmotivasjonsteorien må medarbeidere ha tro på sin egen kompetanse for å være indre motivert for en oppgave (Deci & Ryan, 1985)» (Gotvassli, 2019, s. 160). Ifølge Gotvassli er det ikke nok å tro på sin egen kompetanse, men at medarbeiderne også må få mulighet til å bruke denne kompetansen i arbeidet i barnehagen (2019, s. 160).

Når jeg spør mine informanter om det er forskjell på hvordan barna responderer rundt instrumentspill og sang direkte fra barnehagelæreren vs. når de hører på musikk over anlegget, svarer de at det er annen form for fokus hos barna. Det blir et annet type samhold. En av mine informanter sier «setter vi på skjermen er det den som er i fokus». Alle

informantene svarer ja på om barnehagen har instrumenter. Mari sier hun er dårlig på å bruke instrumenter selv, men hvis barna spør får de ned instrumentene fra skapet. Det går mest på barnas initiativ. Hun forteller videre at de har tenkt flere ganger å forsøke for eksempel å henge instrumentene opp på veggen slik at barna kan se de, men at det ikke har skjedd noe mer rundt det. Det Mari sier her får meg til å tenke på det Angelo sier om barnehagelærerens forutsetninger. For ifølge Angelo er det avgjørende hvilke kunnskaper, ferdigheter og holdninger barnehagelæreren bærer med seg til musikkarbeidet (2012, s. 147). Ut ifra dette tenker jeg at hvilke erfaringer man har rundt det å arbeide med musikk, spiller en viktig rolle. Om man har positive eller negative erfaringer tror jeg vi har noe å si. Mari sier at hun opplever en veldig entusiasme rundt instrument, og at det er ivrige barn når instrumentene kommer fram. Lena sier noe interessant som jeg også har tenkt på, nemlig at det er viktig at det er god kvalitet på instrumentene. Ut ifra hennes erfaring blir instrumentene av god kvalitet brukt mest. Hun legger også til at det er finere lyd på ordentlig tromme, enn en leketromme. Hun er også opptatt av å lære barna å behandle instrumentene på en fin måte, ved at de er til stede og viser de. De får også sitte selv med instrumentene. Ved at de gjør barna oppmerksomme på hvordan man behandler instrumenter, tror jeg at det er lettere å ha det liggende tilgjengelig for barna uten at det blir ødelagt.

Jeg tenker det er morsommere for voksne å dra i gang aktiviteter med instrumenter, når instrumentene er av skikkelig kvalitet. Første studieår gikk jeg til innkjøp av en ukulele av god kvalitet. En slik investering for min del har gjort at jeg har brukt ukulelen på eget initiativ i etterkant av undervisningene. Jeg har tatt den med meg ut i praksis og dratt nytte av den der. Med dette eksempelet vil jeg vise at hvis du går til innkjøp av instrumenter med kvalitet, er sannsynligheten større for at du får lyst til å bruke det mer.

Mitt inntrykk før disse bachelorintervjuene var at mange skulle ønske de var flinkere til å bruke instrumenter i barnehagehverdagen. Det Mari sier lenger opp, bekrefter det inntrykket jeg har hatt. I min siste praksisperiode hadde jeg et endrings- og utviklingsprosjekt som gikk ut på å få mere sang og instrumentspill inn i barnehagen. I mine refleksjoner i rapporten kom jeg med forslag til barnehagen angående plassering av instrumenter. Står de høyt oppe i et skap, så barna ikke når det, tenker jeg det ikke er så rart at det ikke brukes. Jeg har full forståelse for at instrumentene er kostbare og tenkt til å vare noen år. Samtidig tror jeg ikke barna ødelegger dem om man samtaler med dem på forhånd om hvordan man skal behandle instrumenter. Ifølge Ramfjord er mange instrumenter kostbare og skjøre verdigjenstander som må behandles forsiktig. (2005, s. 50). Han kommer med en rekke eksempler på hvordan vi

kan legge til rette for lek med instrumenter. For eksempel å legge en gitar på et bord og synge/rope ned i lydhuset (2005, s. 50).

Det kan se ut som at en del barnehageansatte kvier seg for å skulle spille instrumenter i barnehagen, da de selv synes de ikke mestrer det godt nok. «Blant voksne kan det noen ganger være slik at manglende ferdigheter på for eksempel instrument eller noter gjør at man kvier seg for å delta i musikkarbeidet» (Angelo & Sæther, 2012, s.139). Det har jeg forståelse for, da det «å opptre og være gjenstand for andres oppmerksomhet krever personlig trygghet» (Evensen, 2012, s.12). Jeg tenker her at det handler om mer enn det å skulle gå utenfor komfortsona si. Det handler om å skulle være et forbilde for barna. For hvilket forbilde er vi egentlig for barna om vi har den holdning at hvis vi ikke mestrer noe «godt nok» skal vi ikke gjøre det? Da planter vi muligens et bilde i barns hode om at alt skal være perfekt, noe som ikke er sunt ifølge min mening. Slik rammeplanen sier skal barnehagen gi rom for barnas ulike forutsetninger, perspektiver og erfaringer og bidra til at barna, i fellesskap med andre, utvikler et positivt forhold til seg selv og tro på egne evner (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 8). Jeg tenker det er viktig at vi tørr og bør ta utfordringer som vi kanskje ikke er så komfortable med, nettopp for å være et godt forbilde for barna. Det er også viktig å spille på hverandres styrker i personalgruppa. Hvis vi snur om på det tror jeg vi har mye å lære fra barna, at de er forbildene våre. Vi kan se på hvordan barn kaster seg uredde ut i nye utfordringer, og lære mer av dem. Bruke de som inspirasjon. «I leken setter barnet sitt eget jeg til side og inntar en ny rolle. Dette gjør at noe som er umulig i virkeligheten, slett ikke er umulig i leken» (Angelo, 2012, s. 122). Jeg tenker at dette kan være en av grunnene til at barn ofte kan være uredde i møte med nye utfordringer. Ved at de møter det på en leken måte. Her tenker jeg at det å være en leken voksen i møte med nye utfordringer er noe vi kan lære av barna. Mange barn er uredde når det kommer til å prøve ut nye ting. De tenker på en helt annen måte, og er kreativ på en annen måte enn oss som har levd litt lengre. Jeg opplevde selv i praksis etter at vi hadde lest en bok som het «prinsessen og rockebandet», som i korte trekk handlet om at prinsessen samlet sammen forskjellige folk til bandet sitt, at barna fikk en inspirasjon derfra. De hentet fram legoklosser og bølter/esker og begynte å hamre løs mens de sang. Dette førte til at flere barn ble med. Det jeg kunne se i denne episoden var samhold og glede over det å skape noe sammen.

Instrumenter har en egenverdi i at alle kan delta uten at det settes krav til barns språk. De trenger ikke beherske det verbale språket for å være med. Her kan vi skape samhold ved at alle stiller likt, uavhengig av språk. Selv om mange ansatte kjenner på følelser av manglende

kompetanse når det kommer til å spille på instrumenter, nevner informantene mine fine eksempler på hvordan de løfter det fram for barn. Mari nevner at når de snakker om og forbereder seg til 17.mai feiring, hører de på korpsmusikk og snakker om instrumenter.

4.4 Digitale verktøy/Strømmetjenester

Jeg stilte mine informanter spørsmål om hvordan de bruker digitale plattformer, eksempelvis Youtube og Spotify til musikk, og hvilket forhold de selv har til bruken av det. I de tre barnehagene informantene mine kommer fra bekreftes det at alle benytter seg av digitale verktøy som Youtube og Spotify.

Jeg oppfatter informantene mine som positiv til bruken av strømmetjenester i barnehagen, om det brukes på riktig måte og at det er greit at det brukes innimellom. Slik rammeplanen sier det skal digitale verktøy brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 44). Lena forteller at de ser en del på klipp på Youtube, men at de må passe på hva de utsetter barna for mtp. reklamer. Dette handler om å ivareta barnas personvern.

I teoridelen i kapittel 2. siterte jeg Torgersen som sa at musikk var mye mer en samværsform før vi fikk hjelpemidler som festet lyd til ulike elementer, eks. cd-er (2019, s. 110-111). Jeg opplever at musikken fortsatt er en samværsform i barnehagen. I barnehagen er man et fellesskap, og gjør ulike ting sammen. Uansett om man hører på musikk eller synger i barnehagen, gjør man det i fellesskap. Det er ingen som går rundt med musikk på ørene. Vi legger opp til og ønsker at barna skal ta del i hverdagen og dens aktiviteter. Hadde man gått med hver sin musikk på ørene hadde man mistet det fellesskapet som man er vant til, og jeg tror man hadde mistet mange av de fordelene musikken bringer med seg. Det være seg samhold, språkutvikling, læring generelt.

4.4.1. Styrken ved å benytte seg av streamet musikk

Mari sier i intervjuet at hun har brukt Youtube eller Spotify i samlingsstunder, der hun har jobbet med å innhente nye sanger og introdusere barna for ulike sjangre. Hun sier også at det blir brukt som inngang til toleranse for mangfold, og nevner sangen «We are the world». Den er brukt for å vise de ulike stemmer, pga. av barn som hadde sagt at de ikke synger fint. Nå vet ikke jeg om de bare hørte sangen, eller om de så musikkvideoen i tillegg, men jeg har selv sett den og det er ikke bare et mangfold av stemmer, men også av de ulike folkene som synger. Den viser mangfold i form av etnisitet, utseende, hudfarge, alder og kjønn. Ved å

bruke «We are the world» for å belyse tematikken får barna et større kjennskap til det store mangfoldet vi har i musikken og i verden. Rammeplanen sier om mangfold at «barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger» (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 9). Hun sier at hun også bruker digitale verktøy til å markere nasjonaldagene til de barna som en annen etnisk bakgrunn og kultur. Ved å bruke digitale verktøy på denne måten får barna et innblikk i de ulike kulturene/landene som er representert i deres barnegruppe, og lærer at det er ulike kulturer for andre land.

Ifølge Sæheim er det vanskelig å formidle musikk fra en annen kultur enn den man selv har vokst opp i (2012, s. 79). Dermed blir det en styrke i bruken av digitale verktøy at man lett kan finne og bruke innslag fra andre kulturer. Det er lettere å finne stoff fra ulike kulturer gjennom digitale verktøy, enn å skulle få inn personal som skulle representere hvert enkelt barns kulturelle bakgrunn.

En annen styrke ved å benytte seg av digitale verktøy eller medier i barnehagen er at man kan utjevne sosiale ulikheter. De fleste barna har tilgang på nettbrett, tv og/eller mobiltelefon hjemme, men ikke alle. Barnehagen har en viktig rolle knyttet til denne utjevningen. «I stortingsmeldingen *Kvalitet i barnehagen* kan vi lese at barnehagen gjennom å gi et minimum av kunnskap om digitalt verktøy vil være med på å motvirke digitale skiller blant barn og bidra til sosial utjevning» (Larsen & Slåtten, 2015, s. 187). Det blir derfor viktig at vi som jobber i barnehage har nok kunnskap og den nødvendige kompetansen for å lykkes (s. 187).

4.4.2 Dans og bevegelse via digitale verktøy

Musikk innbyr til dans og bevegelse. Dette kan vi se på barn allerede fra de er bittesmå. Jeg har flere ganger sett på små barn og tenkt at de har en innebygd rytme i kroppen. Det er fengende og vi får lyst til å bevege kroppen i takt med rytmen/pulsen. «Rytme og bevegelse henger nøye sammen. Dette ser vi på barns mange bevegelsesuttrykk som respons på sang» (Sæther, 2012, s. 34). Bjørkvold skriver at lyd, bevegelse og rytme er alle menneskers musiske grunnelementer, preget inn i vårt sanseapparat lenge før fødsel (2011, s. 17). Det ligger naturlig for oss mennesker å bevege oss, og for mange er det naturlig å bruke dansen som en uttrykksform. Ut ifra mine erfaringer bruker barna dans som uttrykk for at noe er gøy, de har det bra sammen, når de er glade og i lek. Öhman sier at leken er barns eget og fremste kulturelle uttrykk (2012, s. 75). Slik også Sæther skriver reagerer barnet med bevegelser til musikk og lyd allerede fra fødselen. De kan sparke med beina og fekte med armer, og vugge

med kroppen fra side til side (2012, s. 93). Jeg tenker det er viktig at når vi skal legge til rette for musikkaktiviteter som innbyr til dans og bevegelse, at vi tar hensyn til barns alder og forutsetning.

Hvordan vi legger opp til dans og bevegelse i barnehagen er viktig. Elise sier at musikk som er digitalisert mer innbyr til dans og bevegelse. Og Mari sier at hvis de voksne setter på musikk fordi de tenker at «nå skal vi danse», og det ikke er tydelig hva du skal gjøre, blir barna passive. Jeg tenker at noe av grunnen til det Elise sier her om at ferdig innspilt musikk innbyr mer til bevegelse og dans, enn musikken de lager selv, kan være at barna ikke er så vant til at de lager musikken selv så ofte ved for eksempel hjelp av instrumenter. Det blir kanskje så spennende at de vil sitte å se på instrumentene, utforske og prøve. Materialet blir fokus? Eller det kan tenkes at barna syns det går for sakte. Eller det kan handle om måten de voksne introduserer det på. Her vil jeg trekke inn voksenrollen og dens betydning av delaktighet. Jeg tenker det er viktig at voksne er delaktige og viser glede over å være med. Det er ikke her sagt at barna alltid vil være passive hvis ikke den voksne er delaktig, men jeg tenker det er en fin måte å anerkjenne barna og deres uttrykk gjennom dansen, med at du selv deltar. «Begrepene leke og danse henger også nært sammen» (Nygård, 2010, s. 408). Jeg tolker det Nygård sier her, sett opp mot voksenrollen, at det å være med å danse sammen med barna kan knyttes opp til det å være en leken voksen. Tidligere skrev jeg om «stemmeskam» og at mange kanskje synes det er kleint å skulle synge i barnehagen. Grunnen til at noen voksne ikke danser i barnehagen kan også handle om dette, at de syns det er kleint og føler ubehag over det å skulle slå seg løs sammen med barna. Som voksne har vi en del sperrer som barna ikke har. For å kunne slå seg løs å danse rundt med barna må kanskje noen jobbe litt med seg selv. Jeg tror ikke det handler om sjenanse ovenfor barna, men kanskje mer overfor de man jobber sammen med. Derfor tenker jeg det er viktig at man tørr å slå seg løs foran både barn og voksne. Legge opp til at det blir et miljø der det er greit, slik at ingen skal føle ubehag. *Mari: Tenker at hvis vi skal få barna til å slå seg løs i bli-med-dansen, da må vi også være med.* «Som et grunnleggende prinsipp i samspillet med barn må pedagogen se, være oppmerksom, anerkjenne, være interessert, spørre og undre seg og snakke til dem som de gjør til voksne» (Letnes, 2018, s. 236). Slik Andersen sier trenger man ikke være danselærer for å danse med barna (2012, s. 95). Og slik Hernes, Os & Selmer-Olsen beskriver det kommer barns kompetanse når det gjelder bevegelse til uttrykk gjennom hvordan de observerer andre som beveger seg (2019, s. 31-32). Dette er noe å tenke over. Barn speiler gjerne det vi voksne gjør. Det er derfor viktig, som nevnt tidligere, at vi tørr å slå oss løs sammen med barna.

4.4.3. Lytting

I dag går alt veldig fort. Kanskje så fort at man glemmer å stoppe opp og bare lytte. Vi er vant til at det skjer noe til enhver tid, gjerne med mye lyd. Ifølge Sæheim & Evensen trenger barnehagebarn ofte å øve seg på å lytte, da ikke alle er vant til å være helt stille (2012, s.73). Mari sier i intervjuet at noe av årsaken til at hun gjennomfører hvilestunder i barnehagen er fordi vi trenger å utvikle lytteevnen. Jeg har selv tatt del i en hvilestund i denne barnehagen. Det var veldig fint å være med på, da jeg kunne se den roen barna fikk i kroppene sine. Jeg ble også veldig rolig i kroppen. Både voksne og barn lå på golvet og lyttet. Det var en blanding av eventyr og musikk av ulike sjangre. Hun hadde blant annet knyttet inn samiske sanger, for å få inn musikk fra ulike kulturer. Det er ikke bare barn som har godt av å stoppe opp litt og lytte. Vi voksne lever også i en hektisk hverdag. Videre skriver Sæheim & Evensen at det å skulle ligge på golvet helt rolig å lytte til musikk vil være uvant for mange, men at det etter hvert vil føles mer naturlig (2012, s. 73). Lena gjør lytteaktiviteter på en annen måte. Hun forteller at når de holder på med instrumenter stopper de opp, og gjør barna oppmerksomme på de ulike lydene instrumentene lager. Og de bruker rolig musikk, for eksempel bølgeskvulp når barna skal roes ned før de skal sove.

5. Oppsummering og avslutning

Denne prosessen har vært lang og tidkrevende, men også veldig spennende. Gjennom arbeidet med å intervju tre pedagogiske ledere, har jeg fått et bredere innblikk, og tilegnet meg mer kunnskap om hvordan ulike barnehager arbeider med musikk. Jeg har også tilegnet meg mer kunnskap om de ulike fordelene musikkarbeidet kan ha, både ved hjelp av digitale verktøy og uten. I tillegg har jeg fått utvidet kunnskap om verdien av musikkarbeid i barnehagen. Det har vært veldig interessant å høre deres refleksjoner og erfaringer rundt det å benytte seg av streamet musikk ved hjelp av strømmetjenester, kontra det å synge og spille med barna selv. Spesielt interessant var det å høre hvordan de synger og spiller med barna selv, da jeg på forhånd hadde et inntrykk om at digitale verktøy ble brukt mer enn instrumenter.

Problemstillingen «hvordan er barnehagelæreres forhold til musikkarbeid i barnehagen ved bruk av streamet musikk kontra å synge og spille med barn» er vanskelig å skulle gi et fasitsvar på. Det var aldri hensikten med denne oppgaven. Hvordan ulike barnehagelærere jobber med musikk vil variere, og jeg har kun intervjuet tre stk. Det resultatene av min forskning viser er at barnehagelærere benytter seg både av streamet musikk, og de spiller og synger med barna selv. Problemstillingen er blitt besvart gjennom de ulike kapitlene i drøftingen, der jeg har fått et innblikk i hvordan barnehagelæreres forhold til musikkarbeid i barnehagen kan være. Det som kommer tydelig fram er hvordan barn får medvirke, og hvordan barnehagelærere møter barns uttrykk. Også voksenrollen kommer tydelig fram, og viktigheten av å være tilstede med barna.

Jeg vil avslutte denne bacheloroppgaven med et utsagn fra en av informantene:

Det er gjerne sang som knytter oss sammen. Syng mye! Det gjør deg glad.

6. Litteratur

Andersen, U.S. (2012). *Danseglede i barnehagen*. I Evensen, F., Sørenby, U.A., & Sæheim,

R.Ø. (2012). *Musikkglede i barnehagen*. Oslo: Kommuneforlaget AS.

Bae, B., Eide, B.J., Winger, N., Kristoffersen, A.E. (2006). Temaheftet om barns

medvirkning:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddd/pdfv/300463-temahefte_om_barns_medvirkning.pdf

Barnehageloven. (2017). Lov om barnehager av 17.juni 2005 nr.64. Lastet ned fra

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

Bergsland, M.D., & Jæger, H. (red). (2018). *Bacheloroppgaven i*

barnehagelærerutdanningen. Oslo: Cappelen Damm AS.

Bjørkvold, J-R. (2011). *Det musiske menneske*. Oslo: Freidig Forlag.

Evensen, F., Sørenby, U.A., & Sæheim, R.Ø. (2012). *Musikkglede i barnehagen*. Oslo:

Kommuneforlaget AS.

Franck, K. & Glaser, V. (2014). *Rett til medvirkning for barn med særskilte behov*. I Sjøvik,

P. (red). (2014). *En barnehage for alle: spesialpedagogikk i barnehagelærerutdanningen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Frisch, N.S., Letnes, M-A. & Moe, J. (red). (2018). *Boka om kunst og håndverk i barnehagen*.

Oslo: Universitetsforlaget.

Gotvassli, K.Aa. (2019). *Boka om ledelse i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Hernes, L., Os, E., & Selmer-Olsen, I. (2019). *Med kjærlighet til publikum: kunst for barn*

under tre år. Oslo: Cappelen Damm AS.

Jæger, H. & Torgersen, J.K. (red). (2012). *Medialisert barndom: digital kultur i barnehagen*.

Oslo: Universitetsforlaget.

Jæger, H. & Torgersen, J.K. (red). (2019). *Barnekultur*. Oslo: Cappelen Damm AS.

- Kulset, N.B. (2018). *Din musikalske kapital*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Kvals, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Larsen, A.K. & Slåtten, M.V. (2015). *En bok om oppvekst. Samfunnsfag for barnehagelærere*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Nygård, S.I. (2017). *Bevegelseslek med musikk og rytme*. I Sandseter, E.B.H., Hagen, T.L., & Moser, T. (red). (2017). *Kroppslighet i barnehagen*. Oslo: Gyldendal Norsk forlag AS.
- Ramfjord, L. (2005). *Gi lyd! Musikkaktiviteter for barnehage og småskole*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Ruud, E. (2013). *Musikk og identitet*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Stehouwer, G. (1998). *Musikk mellom liten og stor*. Oslo: Norsk musikkforlag AS.
- Sæther, M. & Angelo, E. (2012). *Barnet og musikken*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Sæther, M. (2012). *Musikk og grunnleggende læring i et stimulerende miljø i barnehagen*. I Kibsgaard, S. (red). (2012). *GLSM i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Tholin, K.R. (2018). *Profesjonsetikk for barnehagelærere*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Tjora, A. (2020). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Oslo: Gyldendal.
- Utdanningsdirektoratet (2017). *Rammeplanen for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Hentet fra <https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>
- Waterhouse, A-H.L. (2019). *Den gode barnehagekonserten. Om kvalitet i musikalske møter mellom barn, musikk og utøver*. I Jæger, H. & Torgersen, J.K. (red). (2019). *Barneskultur*. Oslo: Cappelen Damm AS.
- Öhman, M. (2012). *Det viktigste er å få leke*. Oslo: Pedagogisk forum.

7. Vedlegg

7.1 Intervjuguide

- Hvilken utdanning og bakgrunn har du?
- Hva betyr musikk for deg, og hvilket forhold har du til det?
- Hvordan bruker du musikk i barnehagen?
- Har barnehagen instrumenter, hvordan bruker dere eventuelt disse?
  - Hvis ja, hvordan legger dere til rette for at barna får bruke instrumentene?
  - Hvordan får de medvirke?
- Spiller du instrument selv?
- hvordan bruker du/dere digitale plattformer til musikk? Eksempel Youtube og Spotify.
- Hvilket forhold har du selv til bruken av Spotify og Youtube i barnehagen?
- Er det forskjell på hvordan barna responderer/ «oppfører seg» rundt instrumentspill og sang, i forhold til om dere setter på musikk i Spotify og Youtube?
  - Kan du utdype dette?
- Noe mer du har lyst å tilføye?

7.2 Informasjon og samtykkeskjema

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«Hvordan er barnehagelæreres forhold til musikkarbeid i barnehagen ved bruk av streamet musikk kontra å synge og spille med barn»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å høre hvilket forhold du har til musikkarbeid i barnehagen. I dette skrivet gir jeg/vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med prosjektet er for meg å få et innblikk i hvilket forhold du som barnehagelærer har til musikkarbeid i barnehagen. Problemstillingen min er den som står øverst i dette skrivet, der jeg spør om du vil være med i bachelorprosjektet mitt.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du blir med på et intervju. Det vil ta ca. 45 minutter. Intervjuet inneholder spørsmål om ditt forhold til musikk i barnehagen. Hvordan du benytter deg av digitale verktøy, og om du spiller og synger med barna. Jeg vil ta notater underveis i telefonsamtalen.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- Innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg
- Få rettet personopplysninger om deg
- Få slettet personopplysninger om deg
- Få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- Å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg/vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg/vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Jeg og mine veiledere vil ha tilgang dine svar på mitt intervju, men du vil være anonymisert før det sendes til veiledere. Navnet ditt blir byttet ut med et fiktivt navn, slik at du ikke kan gjenkjennes.

Hva skjer med opplysningene dine når jeg/vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 06.05.20. Alle personopplysninger vil bli slettet innen prosjektslutt.

På oppdrag fra Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til bachelorprosjektet, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning ved.
- Vårt personvernombud: Hans Christian Ristad, Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning.

Med vennlig hilsen

Grete Storbæk Eriksen &

Sissel Mosve Bjørnbet

Rebekka Millerjord

Prosjektansvarlig

Student

(Veileder)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «*hvordan er barnehagelæreres forhold til musikkarbeid i barnehagen ved bruk av streamet musikk kontra å synge og spille med barn*», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. mai 2020.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)